

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Jitky Zavřelové a soudců Petra Mikeše a Milana Podhrázkého v právní věci žalobce: **Mgr. L. P.**, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 1292/25, Praha 5, proti rozhodnutí žalované ze dne 19. 8. 2021, čj. X, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 13. 9. 2023, čj. 64 Ad 12/2021-96,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalované **se** náhrada nákladů řízení **nepřiznává**.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalobce je advokát, a 3. 8. 2019 byl účastníkem autonehody, v jejímž důsledku má přetrvávající zdravotní obtíže s páteří, způsobující mu mimo jiné tinnitus (ušní šelest). Dne 30. 4. 2021 podal žádost o invalidní důchod z důvodu invalidity prvního stupně.

[2] Rozhodnutím z 11. 5. 2021, čj. X, žalovaná zamítla žádost žalobce o přiznání invalidního důchodu pro nesplnění podmínky invalidity podle § 38 písm. a) ve spojení s § 39 odst. 1 a 2 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění. Námitky proti tomuto rozhodnutí žalovaná v záhlaví označeným rozhodnutím zamítla a napadené rozhodnutí potvrdila.

[3] Žalobu podanou proti rozhodnutí žalované Krajský soud v Českých Budějovicích zamítl rozsudkem ze 4. 4. 2022, čj. 64 Ad 12/2021-47. Tento rozsudek zrušil Nejvyšší správní soud rozsudkem z 27. 7. 2023, čj. 8 Ads 114/2022-20, jelikož řízení před krajským soudem bylo zatíženo zásadní procesní vadou. Krajský soud totiž nepřijal řádnou omluvu žalobce z nařízeného jednání, jež proto konal v rozporu s § 49 odst. 3 ve spojení s § 50 s. ř. s. bez přítomnosti stěžovatele.

[4] V záhlaví uvedeným rozsudkem krajský soud žalobu opětovně zamítl. Vyšel především z vyžádaného posudku Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí (dále „posudková komise“ a „posudek posudkové komise“) z 23. 2. 2022. Posudková komise uzavřela, že se u žalobce jedná o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, jehož hlavní příčinou byly v době vydání rozhodnutí žalované ušní šelesty (tinnitus). Jde o funkčně závažnou formu, zejména s narušením pozornosti a spánku. Tento dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav odpovídá postižení uvedenému v kapitole VIII., oddílu A, položky 10b přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., kterou se stanoví procentní míry poklesu pracovní schopnosti a náležitosti posudku o invaliditě a upravuje posuzování pracovní schopnosti pro účely invalidity (vyhláška o posuzování invalidity). Míru poklesu pracovní schopnosti žalobce posudková komise z důvodu splnění pouze některých kritérií dané položky stanovila na 25 %, shodně jako posudkový lékař žalované v posudku o invaliditě z 5. 8. 2021 vypracovaném pro námitkové řízení.

[5] Krajský soud posudek posudkové komise vyhodnotil jako úplný a přesvědčivý, na čemž nic nemohou změnit ani v žalobcem zmíněné formální nedostatky posudku. K námitce nezohlednění dalších zdravotních obtíží žalobce v podobě problémů s dlouhodobým sezením či jízdou v autě (sedavé činnosti), krajský soud uvedl, že tyto obtíže byly jak posudkovou komisí, tak posudkovými lékaři ve správním řízení zohledněny. Objektivně bylo prokázáno, že obtíže s krční páteří jsou pouze minimální. Žalobcem předložený znalecký posudek MUDr. Martina Němce z 25. 1. 2021 (dále „znalecký posudek“) nemůže být podle krajského soudu v řízení o invalidním důchodu zohledněn způsobem, jenž žalobce požaduje. Účelem tohoto posudku totiž bylo odškodnění bolesti (stanovení bolestného a ztížení společenského uplatnění z titulu autonehody), nikoli hodnocení míry poklesu pracovní schopnosti pro účely invalidního důchodu. Posudková komise proto znalecký posudek jako podklad pro své posouzení správně nezohlednila. Lékařské závěry o zdravotním stavu žalobce posudková komise na základě osobního vyšetření žalobce při jednání učinila sama. Problémy žalobce v sexuální oblasti nespádají pod rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobce (ušní šelest), a proto v jejím rámci nebyly hodnoceny. Jelikož dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav žalobce nebyl shledán tak významným, aby ovlivňoval jeho schopnost pokračovat v předchozí výdělečné činnosti nebo jeho schopnosti rekvalifikace, nebylo nutné možnost rekvalifikace zvlášť hodnotit. Námitku systémové podjatosti posudkové komise krajský soud s odkazem na judikaturu Nejvyššího správního soudu shledal nedůvodnou. Námitkami stran nezákonnosti vyhlášky o posuzování invalidity a nepřezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí z důvodu nezohlednění závěrů znaleckého posudku se krajský soud nezabýval, neboť je žalobce uplatnil až po uplynutí zákonem stanovené dvouměsíční lhůty pro podání žaloby.

II. Obsah kasační stížnosti

[6] Žalobce (dále „stěžovatel“) napadl rozsudek krajského soudu kasační stížností, jíž navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

[7] Podle stěžovatele se krajský soud řádně nevypořádal s námitkami ani s navrženými důkazy, které neprovedl. Selektivně vybral jednu lékařskou zprávu (MUDr. H. z ORL z 18. 2. 2020) obsahující závěr o zlepšení jeho zdravotního stavu, ačkoli z dalších lékařských zpráv

pokračování

uvedené neplyne. Z lékařské zprávy MUDr. G. z 25. 11. 2020 podle stěžovatele naopak plyne, že se jeho zdravotní stav spíše zhoršuje. Navíc, jeho zdravotní stav se průběžně vyvíjí a občasné zlepšení jsou výsledkem každodenní rehabilitace, což ho však výdělkově omezuje. Závěr o zlepšení stavu pak odporuje závěrům stěžovatelem předloženého znaleckého posudku, s nímž se krajský soud nevypořádal, a to alespoň jako s lékařskou zprávou o zdravotním stavu stěžovatele. Podle znaleckého posudku stěžovatel trpí tinnitem, což jej omezuje na životě.

[8] Krajskému soudu dále vytknul, že nevyslyšel stěžovatelův návrh, aby byl vypracován nový, objektivní a na stranách sporu nezávislý znalecký posudek. Tím měl být porušena „rovnost zbraní“, neboť krajský soud vycházel pouze z důkazů předložených žalovanou. Zopakoval svoji námitku, že posudková komise nemůže být ze své podstaty nezávislá, jelikož jde o orgán pomáhající žalované. Opětovně namítl rovněž formální nedostatky protokolu o jednání posudkové komise a samotného posudku posudkové komise. Při stanovení míry poklesu stěžovatelovy pracovní činnosti měl být zohledněn i sedavý charakter advokátního povolání. Zároveň z podstaty věci nepřichází v úvahu ani rekvalifikace na jinou právníckou, stejně tak sedavou profesi.

[9] Rozsáhle sporoval rovněž posudek o invaliditě z 21. 4. 2021 vypracovaný posudkovým lékařem Okresní správy sociálního zabezpečení Tábor (dále „OSSZ“) pro účely prvostupňového správního řízení.

[10] Žalovaná se ztotožnila s napadeným rozsudkem a navrhla zamítnutí kasační stížnosti.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[11] Ačkoli krajský soud ve věci rozhodoval znovu po zrušení jeho původního rozsudku Nejvyšším správním soudem, není tato kasační stížnost nepřipustná ve smyslu § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s. Nejvyšší správní soud totiž zrušil první rozsudek krajského soudu pouze proto, že řízení před krajským soudem bylo zatíženo zásadní procesní vadou spočívající v konání jednání bez přítomnosti stěžovatele, aniž k tomu byly splněny zákonné podmínky. Z povahy věci se tedy Nejvyšší správní soud v předchozím zrušujícím rozsudku nemohl zabývat věcí samou [srov. nález Ústavního soudu z 8. 6. 2005, sp. zn. IV. ÚS 136/05 (N 119/37 SbNU 519), a usnesení rozšířeného senátu NSS z 22. 3. 2011, čj. 1 As 79/2009-165, č. 2365/2011 Sb. NSS, bod 24].

[12] Kasační stížnost je tedy jako celek přípustná. Nepřípustné jsou však některé kasační námitky.

[13] Námitka týkající se selektivního výběru jedné lékařské zprávy o zlepšení stěžovatelova zdravotního stavu spolu se související námitkou, že z lékařské zprávy MUDr. G. z 25. 11. 2020 naopak plyne, že se stěžovatelův zdravotní stav spíše zhoršuje, jsou nepřipustné ve smyslu § 104 odst. 4 s. ř. s. Je tomu tak proto, že kvalifikovaným způsobem nezpochybňují vypořádání krajského soudu v bodech 34 a 40 napadeného rozsudku (rozsudek NSS z 11. 1. 2024, čj. 8 Afs 189/2020-127, bod 47 a tam citovaná judikatura). Tam krajský soud uvedl, že podle závěrů posudku posudkové komise lékařská zpráva z MUDr. H. z 18. 2. 2020 dokládá, že během léčby došlo ke zlepšení zdravotního stavu stěžovatele, respektive že z této zprávy ani ze zprávy MUDr. G. z 25. 11. 2020 nevyplývá objektivní zhoršení stěžovatelova zdravotního stavu. Obdobně ani stručný argument stěžovatele, že

jeho zdravotní stav se průběžně vyvíjí a občasné zlepšení jsou výsledkem každodenní rehabilitace, není s to zpochybnit závěr o „pouze“ 25% poklesu pracovní schopnosti stěžovatele.

[14] Nepřípustná je rovněž stručná námitka, že posudková komise nemůže být ze své podstaty nezávislá. Krajský soud tuto námitku uplatněnou již v řízení o žalobě vypořádal v bodech 44 a 45 nyní napadeného rozsudku odkazem na přílehlavou judikaturu Nejvyššího správního soudu. Stěžovatel však ani tento závěr krajského soudu v kasační stížnosti nikterak kvalifikovaně nezpochybnuje, neboť pouze opakuje své přesvědčení o podjaté posudkové komisi. Námitka je proto nepřípustná ve smyslu § 104 odst. 4 s. ř. s. Ze stejného důvodu je nepřípustná též námitka nezohlednění charakteru právního povolání a nemožnosti rekvalifikace, k níž se krajský soud výstižně vyjádřil v bodě 42 nyní napadeného rozsudku. Tam uvedl, že dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav stěžovatele nebyl shledán tak významným, aby ovlivňoval jeho schopnost pokračovat v předchozí výdělečné činnosti, a proto nebylo nutné možnost rekvalifikace zvlášť hodnotit.

[15] Námitky mířící do posudku o invaliditě z 21. 4. 2021 jsou nepřípustné podle § 104 odst. 4 s. ř. s. proto, že se mýlí s rozhodovacími důvody nyní napadeného rozsudku krajského soudu, jenž z tohoto posudku vůbec nevycházel. Uvedený posudek vypracovaný pro prvostupňové řízení byl „překonán“ posudkem o invaliditě z 5. 8. 2021 vypracovaným pro námitkové řízení, a především posudkem posudkové komise vypracovaným pro účely soudního řízení o žalobě.

[16] Nejvyšší správní soud dále zkoumal podmínky přijatelnosti kasační stížnosti.

[17] Podle § 104a odst. 1 s. ř. s., s účinností od 1. 4. 2021, platí, že rozhodoval-li po 31. 3. 2021 před krajským soudem o věci specializovaný samosoudce, a kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, odmítne ji Nejvyšší správní soud jako nepřijatelnou. Při rozhodování o přijatelnosti kasační stížnosti Nejvyšší správní soud vychází z judikturně ustálených kritérií, která pramení ze závěrů usnesení NSS z 26. 4. 2006, čj. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS. Tyto závěry jsou použitelné i po novele s. ř. s. zákonem č. 77/2021 Sb. (usnesení NSS z 5. 8. 2021, čj. 10 Azs 196/2021-30, bod 4).

[18] Nejvyšší správní soud tak přijme kasační stížnost k věcnému přezkumu pouze v případě rozpoznatelného dopadu řešení právní otázky nad rámec konkrétního případu, a to i) z důvodu neexistence, nejednotnosti nebo potřeby překonání judikatury, nebo ii) v případě zásadního pochybení krajského soudu, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. Zásadní pochybení musí spočívat v tom, že krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu, a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování bude docházet i v budoucnu, nebo pokud krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva. Stěžovatel sám přitom netvrdí, v čem okolnosti jeho případu splňují podmínky přijatelnosti ve smyslu takto vymezených kritérií.

[19] Kasační stížnost, v rozsahu přípustných námitek, je nepřijatelná.

[20] Podstata stěžovatelem uplatněných kasačních námitek se týká otázky zjišťování skutkového stavu. Patří mezi ně námitky týkající se nezohlednění znaleckého posudku,

pokračování

otázka důkazů, z nichž vycházel krajský soud, nevyslyšení stěžovatelova návrhu na vypracování nového nezávislého znaleckého posudku, i nezohlednění sedavého charakteru právnické profese. Nejvyšší správní soud zdůrazňuje, že OSSZ a žalovaná vypracovaly dva posudky pro účely správního řízení a posudková komise další posudek pro účely soudního řízení, přičemž všechny dospěly ke stejnému závěru, že v případě stěžovatele nejde ani o invaliditu prvního stupně (usnesení NSS z 31. 8. 2022, čj. 8 Ads 288/2021-41, bod 20).

[21] K tomu je třeba připomenout, že je to především krajský soud, který je oproti Nejvyššímu správnímu soudu povolán zhodnotit napadené správní rozhodnutí v tzv. plné jurisdikci, včetně otázek skutkových, o nichž si sám učiní úsudek. Zásah ze strany Nejvyššího správního soudu je v tomto ohledu výjimečný a omezuje se zpravidla na vady řízení a dokazování ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. (rozsudky NSS z 1. 3. 2017, čj. 6 As 256/2016-79, bod 21, či z 13. 5. 2020, čj. 6 Afs 7/2020-52, bod 23). Nejvyšší správní soud má tedy v řízení o kasační stížnosti zasahovat do hodnocení skutkových otázek, které provedl krajský soud, pouze tehdy, bylo-li řízení před krajským soudem zatíženo vadou (usnesení NSS z 22. 2. 2024, čj. 8 Ads 265/2022-33, bod 17).

[22] Žádné takové vady, spočívající v zásadním pochybení s možným dopadem do hmotněprávního postavení stěžovatele či v nerespektování ustálené judikatury, se krajský soud v nyní projednávané věci nedopustil.

[23] Závěr krajského soudu, že posudková komise správně nezohlednila znalecký posudek, jelikož byl vypracován za jiným účelem (stanovení bolestného a ztížení společenského uplatnění z titulu autonehody) je v souladu se závěry judikatury Nejvyššího správního soudu (rozsudek NSS z 30. 3. 2012, čj. 4 Ads 118/2011-70). Krajský soud správně vyšel z posudku posudkové komise, což plně odpovídá ustálené rozhodovací praxi správních soudů v řízeních týkajících se invalidních důchodů (rozsudek NSS z 22. 12. 2020, čj. 8 Ads 90/2020-44, bod 18 a tam citovaná judikatura).

[24] Jde-li o nevyslyšený návrh stěžovatele, aby krajský soud zadal vypracování nového, nezávislého znaleckého posudku, z judikatury Nejvyššího správního soudu plyne, že takový krok je na místě jen výjimečně, a to tehdy, má-li soud vážné pochyby o objektivitě a odbornosti závěrů posudku posudkové komise, tj. o jeho úplnosti a přesvědčivosti (rozsudky NSS z 25. 6. 2003, čj. 2 Ads 9/2003-50, č. 150/2004 Sb. NSS, z 29. 6. 2005, čj. 6 Ads 29/2003-105, ze 14. 10. 2005, čj. 6 Ads 37/2004-109, a z 26. 4. 2017, čj. 3 Ads 76/2016-60).

[25] Toliko drobné formální nedostatky (nesprávně uvedené číslo aplikované vyhlášky a údajně nepravdivá zmínka o lázeňské léčbě v protokolu o jednání posudkové komise) nemohou bez dalšího zapříčinit neúplnost či nepřesvědčivost, tj. nepoužitelnost, posudku posudkové komise (rozsudek NSS z 20. 10. 2011, čj. 6 Ads 114/2011-45).

IV. Závěr a náklady řízení

[26] Nejvyšší správní soud ze shora uvedených důvodů dospěl k závěru, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, a proto ji podle § 104a s. ř. s. odmítl pro nepřijatelnost.

[27] O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle úspěchu ve věci podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. ve spojení § 120 s. ř. s. (usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 25. 3. 2021,

čj. 8 As 287/2020-33, č. 4170/2021 Sb. NSS, bod 53, a usnesení NSS ze dne 16. 6. 2021, čj. 9 As 83/2021-28, č. 4219/2021 Sb. NSS, bod 18). Stěžovatel nebyl ve věci úspěšný, a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalované jako úspěšnému účastníkovi žádné náklady v řízení o kasační stížnosti nad rámec její běžné činnosti nevznikly, a proto jí soud náhradu nákladů řízení nepřiznal.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně 29. února 2024

Jitka Zavřelová
předsedkyně senátu